

Par IKP 2022.gada 2.ceturksnī

## Neraugoties uz grūtībām, ekonomikā saglabājas izaugsme.

Saskaņā ar CSP datiem, šogad 2.ceturksnī ekonomika pieauga par 3%, salīdzinot ar 2021.gada 2.ceturksni. Galvenie faktori, kas šogad negatīvi ietekmē izaugsmes tempu, ir lielā ģeopolitiskā nenoteiktība, straujais energoresursu cenu kāpums un izejmateriālu piegāžu ķēžu traucējumi Krievijas iebrukuma Ukrainā dēļ.

Būtisks devums IKP pieaugumā ir mājsaimniecību patēriņam. Lai arī ir vērojams būtisks patēriņa cenu kāpums, privātais patēriņš salīdzināmās cenās 2.ceturksnī bija par 7,9% lielāks nekā pirms gada. Pieaugumu veicināja gan vidējās darba algas pieaugums, gan bezdarba mazināšanās, gan pilnībā atceltie Covid-19 izplatības ierobežojumi.

Neraugoties uz lielo nenoteiktību 2.ceturksnī ir palielinājušās investīcijas – gada griezumā par 2,7%. Straujo izmaksu pieauguma dēļ investīcijas ēkās un būvēs samazinājās par 13,8%. Tajā pašā laikā ieguldījumi mašīnās, iekārtās un transportlīdzekļos pieauga par 18,2% un intelektuālā īpašuma produktos – par 19,8 procentiem.

2.ceturksnī ir saglabājušies strauji pieauguma tempi gan eksportā, gan importā. Preču un pakalpojumu eksporta apjomi 2.ceturksnī pieauga par 9,1% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 2.ceturksni. Ņemot vērā augsto bāzes efektu preču eksporta apjoma pieaugums ir mērenāks – par 5,7%. Savukārt pakalpojumu eksports šajā pašā laikā ir palielinājies par vairāk nekā 20%, ko ietekmēja transporta pakalpojumu, datorpakalpojumu eksporta pieaugums. Šogad 2.ceturksnī preču un pakalpojumu imports bija par 11,2% lielāks nekā pirms gada.

Nozaru griezumā saglabājas atšķirīgas attīstības tendences. Strauji pieauguma tempi ir vērojami nozarēs, kuras vissmagāk skāra Covid-19 ierobežojumi. Gada griezumā 2.ceturksnī pieaugums izmitināšanas un ēdināšanas nozarē sasniedza 77,4%, mākslas izklaides un atpūtas nozarē – 35,9% un gaisa transportā – 3,7 reizes. Straujš kāpums (+16,5%) bija arī komercpakalpojumu nozarē (juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi, profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu sniegšana, reklāmas un tirgus izpēte), kā arī IKT nozarē (par 15,3%). Vidējos tautsaimniecības pieauguma tempus pārsniedza arī lielākās ražojošās nozares – lauksaimniecībā un mežsaimniecībā gada griezumā pieaugums 2.ceturksnī sasniedza 7,9%, savukārt apstrādes rūpniecībā – 5,8 procentus.

Dažās nozarēs 2.ceturksnī bija vērojams kritums. ES noteikto sankciju rezultātā ir sarucis preču apgrozījums ar Krievijas un Baltkrievijas tirgiem, kā rezultātā vairumtirdzniecības nozare saruka par 21,1%, salīdzinot ar iepriekšējā gada 2.ceturksni. Straujais izmaksu pieaugums ir licis pārskatīt iecerētos būvniecības projektus vai pagarinājis to izpildes termiņus – būvniecības nozares apjomi 2.ceturksnī bija par 13,8% mazāki nekā pirms gada. Kritums šogad 2.ceturksnī ir bijis arī enerģētikas, ieguves rūpniecības un finanšu pakalpojumu nozarēs.

*“Ņemot vērā Krievijas iebrukuma Ukrainā radītās sekas globālajos tirgos un piegāžu ķēdēs, līdzšinējais Latvijas uzņēmumu sniegums ir vērtējams atzinīgi – aug eksports un ražošanas apjomi, saglabājas stabils patēriņš, kas veicina pieprasījumu iekšējā tirgū. Taču ir skaidrs, ka ekonomikā saglabājas lieli izaicinājumi, kas mums tuvākajos mēnešos būs jāpārvar. Valdība jau ir apstiprinājusi vairāk nekā 400 milj. EUR atbalstu mājsaimniecībām šajā apkures sezonā, lai mazinātu augsto energoresursu cenu ietekmi uz iedzīvotāju pirktspēju. Turpmāk visiem elektroenerģijas lietotājiem OIK rēķina ailītēs būs nulle, un strauji ejam uz priekšu arī ar atbalstu uzņēmumiem. Ir pieņemts lēmums, ka no šā gada oktobra 7 mēnešus juridiskām personām tiks pilnībā kompensēta elektroenerģijas sistēmas pakalpojuma maksa, savukārt energoietilpīgiem apstrādes rūpniecības uzņēmumiem būs pieejams valsts atbalsts energoresursu izmaksu pieauguma kompensācijai. Šajos nenoteiktajos apstākļos uzņēmumu konkurētspējai ir būtiska nozīme”* norāda ekonomikas ministre Ilze Indriksone.

Turpmākajos ceturkšņos ekonomikas izaugsmes tempi varētu būt lēnāki nekā gada sākumā, tomēr kopumā šogad izaugsme paliks pozitīva un var gada griezumā sasniegt 2-3 procentus.

